Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

TIDNING

för

KONST, SLÖJD och HUSHÅLLNING.

N:o 5. Tryckt hos Geo. Löwegren, Götheborg. Jan. 30. 1824.

Skönhetslinien.

Denna tillhör egentligen Målarekonsten; men om dess bestämmande, form och gräns åro Konstdomare ej ense. Hogarth försökte bevisa, att den vågiga formen vore den rätta. Han kunde likväl, såsom karrikaturist, ej göra sig rätt förtrolig med skönheten. Andra hafva fäst sig vid den råta linien: denna förråder kanske för mycken Göthisk styfhet. Om någon skönhetslinie verkligen gifves, hvilket af många Konstdomare blifvit betvifladt, så är den likasa mångfaldig, som Målarens skicklighet, att så anbringa en mängd olika linier, att de alla tyckas sträfva efter rundning, och likväl aldrig runda sig.

Iconologiska Antekningar.

Öfverflödet. Detta har blifvit föreställdt genom en ung, skön och välbildad qvinna. Hennes gröna guldstickade drägt skall antyda åkerfältens utseende, som är grönt i såningstiden, och gullgult när skördetiden är inne. I ena handen har man gifvit henne ett med blomster och frukter fyldt ymnighetshorn, och i den andra en bundt ex och åtskilliga skalfrugter, som till en del falla ned för hennes fötter, hvarmed skall beteknas, att öfverflöd och hushållning icke alltid åtföljas. En blomsterkrans omlindar hennes hjessa. Hennes hy är liflig, och hennes klädsel rik och fladdrande.

Lögnen. Denna last, som härrör af ett lågt tänkesätt, obetänksam trångdhet och falskt hjerta, föreställes genom en stygg, osnygg och illa klädd mansperson. Dess korta rock är beströdd med tungor och larfvar. Under armen bär han en brinnande kalmkärfve, såsom ett tecken, att hans tal icke länge äger bestånd. Lika syftning har äfven det träben, hvarmed man låter honom lukta fram sin slippriga bana.

EGENKÄRLEKEN, eller kanhända rättare SJELFKÄRLEKEN, yttrar sig i den artighet och blindhet man visar sina egna fel. Som man trote sig mest finna det vackra könet böjdt för densamma, har man föreställt den under bilden af en skön qvinna. Öfver ena axeln bär hon en fyld kappsäck, och i handen, hvarmed hon omfattar denna, har man ock satt en stång med fladdrande vimpel, på hvilken står det Grekiska ordet "Philautia". I den andra handen har hon en narciss. Hennes attribut är en påfogel, som står vid hennes fötter och yfver sig öfver sin praktfulla, utbredda stjert. För den judkersbärskrans, hvarmed man omlindat hennes hufvud, har hon Theophrasts ord att tacka i 9 Bok. 22 Kapit. af hans Karaktersmålningar.

Man har ock personnifierat Sjelfkärleken genom Narcissus, som speglar sig i den klara källan.

Att pröfva om Indigo är förfalskad.

Detta färgämnets dyrhet förleder icke sällan dem, som handla dermed, att uppblanda det med åtskilliga främmande och skadliga ämnen. Desse äro vanligast pottaska, aska, finsigtad och slammad krita, svart skiffer eller lera, blå stärkelse, finstampade blåa ylle- och sidenlappar m. m. Till utrönande af denna förfalskningindustri tjena följande uppgifter:

1) *Man lägger ett stycke indigo i ett glas med kallt vatten och låter det deri väl uppblötas. Om sand och jordpartiklar ej sätta sig på bottnen, är färgen äkta.*

2) *Låter man indigo undergå eldprof, så förbrännes den oförfalskade helt och hållet, och qvarlemnar hvarken aska, jord eller sand. Med den förfalskade blir förhållandet tvertom.*

3) *God indigo måste i brottet ej vara grynig, utan visa sig der lika och violett, med högre glans än ytan har; äfven då den lägges i vatten, simma ofvanpå som en svamp. Ju djupare indigo sjunker i vatten, desto mera bör den förmodas vara oäkta.*

Indigo beredes af den i Ostindien hemstadda växten Anil, som sedermera af vinningslystnad blifvit flyttad till Westindien. Beredningssättet är temligen mödosamt och äfven skadligt för

arbetarne dervid. Den Ostindska Indigon hitkommer vanligen i skapnad af halfeggformiga stycken, och den Westindska i platta små taflor.

Att slamma Krita.

Man skafver krita rätt fin, gjuter ljumt vatten på den, och låter den stå en timmas tid. Sedan man förnyat vattenpågjutningen några gånger, låter man kritan torka och finrifver den på vanlig rifsten. Detta pulfver är det tjenligaste till fin politur.

Att tillaga Dreyfuss.

Denna dryck, som mycket brukats i Tyskland, tillredes på följande sätt: Till en butelj rödt vin teges ½ ℔ socker, kanel och andra kryddor efter behag. Detta slår man tillsamman i en kastrull, och låter det komma nära till kokning. Derefter redes det af med 5 eggulor, under jemn hvispning, så att det skummar sig allt hvad det kan; men det får undertiden ej sjuda, utan endast hållas i jemn värme. Denna dryck, som i det närmaste motsvarar vårt glödgade vin, smakar bäst, medan den är varm; men kan ock drickas kall.

En god, kylande Sommardryck.

Tag ⅓ Moselvin och 4 delar Seltzervatten; lägg dertill finstött socker, ungefär ett teskedblad för hvart vinglas. Detta sjunker straxt till bottnen, men kommer snart opp igen, med en bullrande fräsning som Champagnervin. I detta ögonblick måste man lyda föreskriften i den bekanta visan: Drick! de förflyga, de susande perlorna, drick!

Att koka egg på bordet under måltiden.

Man slår i en skål spiritus vini, antänder den och lägger eggen deri, så koka de snart.

Ett lått sätt att bevara bröd från mögel.

I det vatten, hvarmed degen skall knådas, slår man ungefär 100 droppar lavendelvatten. Derigenom förekommes mögel, utan minsta afsmak för brödet.

Att pröfva om Franskt Vin blifvit förfalskadt.

Man lägger om aftonen ett hönsegg i ett glas; och slår derpå så mycket vin som behöfves, för att betäcka egget till hälften. Är nu vinet svafladt, så svartnar egget inom påföljande morgonen; men behåller det sin färg oförändrad, så är det ett säkert tecken, att vinet är oförfalskadt.

Att borttaga Bläckfläckar ur linne, utan syra.

De vanliga medlen anses för skadliga, i anseende till den syra, de innehålla. Sådant behöfver man ej befara af följande: Man smälter ren talg i en sked, och doppar deri det fläckade stället, låter det någon tid ligga, och aftvättar det sedan på vanligt sätt.

Att rensa en skorsten från sot, utan att låta sota den.

Man tager 3 delar saltpeter, 2 delar vinstenssalt och 1 del svafvelblomma. Detta hopblandar man, tager deraf en god knifsudd, lägger det på en jernskyffel och håller det öfver lågelden under skorstenspipan. Snart ger detta knallpulfver ifrån sig en smäll af den verkan, att sotet lossnar och nedfaller. Försigtigheten fordrar, att man ej tager förmycket af detta farliga medel, och ej står för nära elden, hvaröfver man håller skyffeln.

Halms förhållande till Hö, såsom fodringsämne.

100	marker	Kornhalm	motsvara	60	marker	Hö.
100	—	Hafre d:o	—	50	—	—
100	—	Hvete d:o	—	20	—	—
100	—	Råg d:o	—	18	—	—
100	—	Bohvete d:o	—	55	—	—
100	—	Böne d:o	—	75	—	—
100	—	Vicke d:o	—	70	—	—
100	—	Ert d:o	—	65	—	—

Huskurer.

För Tandvärk. Om den ej härrörer af inflammation, gifves intet verksammare medel, än att drypa på en bomullstapp ett par droppar Spanskflugetinktur, och lägga den vid den värkande tanden. Innan kort uppkommer på tandköttet en liten blåsa, utan minsta smärta, och värken försvinner.

Näsblod skall, enligt Grefve Tessins uppgift, stillas, om man lägger ett stycke krita under tungan.